

دکتر احمد صفی نژاد

گویش زبان زرگری

آموزش، به زبان ساده

www.keab.ir

انتشارات کتبه

۱۴۰۰

سرسامه	صفی نژاد، احمد، ۱۳۱۹ -
عنوان و نام پدیدآور	گویش زبان زرگری: آموزش، به زبان ساده / احمد صفی نژاد.
مشخصات نشر	تهران: خجسته، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۲۱۲ ص.: جدول.
شابک	978-964-2975-50-1
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	زبان زرگری
موضوع	Zargari (Secret language):
موضوع	زبان خاص - ایران
موضوع	Cant - Iran:
رده بندی کنگره	PIR ۳۰۱۷:
رده بندی دیویی	۴۰ / ۲:
شماره کتابشناسی ملی	۸۵۳۷۸۶۱:
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیا

دکتر احمد صفی نژاد

گویش زبان زرگری

آموزش، به زبان ساده

ویراستاری و تدوین: آذر بیداری
نسخه پرداز و نمونه خوان: طاهره حکاک

حروفچینی: شبستری

چاپ و صحافی: قشقای

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۴۰۰

Email: khojasteh_press@yahoo.com

instagram:khojasteh_pub

نشانی: خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، بین خیابان وحید نظری و خیابان روانمهر، بن بست توحید،
شماره ۴، واحد ۴، کد پستی: ۱۳۱۴۶۱۵۱۴۷، تلفن: ۶۶۴۶۰۲۸۳، فاکس: ۶۶۹۵۹۹۲۳

فهرست

- سخن مؤلف ۹
- مقدمه ۱۳
- راهنمای آموزش زبان زرگری ۱۳
- ۱. حروف الفبای فارسی ۱۵
- ۲. چطور زبان فارسی معیار را به زبان زرگری بنویسیم و بخوانیم ۲۳
- ۳. دستور زبان زرگری ۳۳
- ضمایر ملکی ۳۳
- ۴. حروف مشابه و یکسان، با املای متفاوت ۳۹
- ۵. واژه‌های بدون معنی (در صحبت‌های رایج) ۴۹
- ۶. خواندن اعداد به حروف، در زبان زرگری ۵۱
- ۷. تغییرات و استثنائات ۵۵
- ۸. حروف الفبای فارسی و کاربرد آنها در زبان زرگری ۶۵
- آ ۶۵
- الف [«ا»] ۶۷

۶۹	ب
۷۳	پ
۷۶	ت
۸۰	ث
۸۳	ج
۸۷	چ
۹۱	ح
۹۵	خ
۱۰۰	د
۱۰۴	ذ
۱۰۷	ر
۱۱۱	ز
۱۱۵	ژ
۱۱۸	س
۱۲۲	ش
۱۲۶	ص
۱۳۰	ض
۱۳۴	ط
۱۳۰	ظ
۱۴۱	ع
۱۴۵	غ
۱۴۹	ف
۱۵۳	ق
۱۵۷	ک

● سخن مؤلف

در طفولیت، والدین و اقوام ضمن صحبت با یکدیگر گاهی واژه‌ها و جملاتی بیان می‌کردند که متوجه نمی‌شدم. از همان اوان، در مورد این زبانی — که آنها با هم صحبت می‌کنند ولی من متوجه نمی‌شوم — کنجکاو شدم.

این کنجکاوی ضمن کار در مزرعه پلیدن، دبستان، دبیرستان، دانشگاه و حتی بعد از خاتمه تحصیل، با من بود؛ فقط می‌دانستم که نام این زبان، «زبان زرگری» است ولی به صنف محترم زرگر و منطقه خاصی تعلق ندارد؛ که در آخر کتاب، فصل دهم، تکمله، توضیح داده‌ام.^۱

در طول چهل سال طبابت در شهرری و شهرهای مختلف ایران، گهگاه با افرادی برخورد می‌کردم که با «زبان زرگری» آشنایی

۱. روستای زرگر، در دهستان «بشاریات» شرقی شهرستان آبیک (Abyek) — از توابع قزوین — واقع شده است. ولی در این روستا کسی زرگری صحبت نمی‌کند.

داشتند؛ وقتی از آنها سؤال می‌کردم چطور با این زبان آشنا شدید؟ می‌گفتند: «پدر بزرگ، مادر بزرگ و پدر و مادر ما هر وقت می‌خواستند از حرف‌های آنان چیزی نفهمیم، با "زبان زرگری" صحبت می‌کردند.» در سال ۱۳۶۲، که در قزوین طبابت می‌کردم، صاحب‌خانه من، آقای آشوری، مردی سال‌خورده حدود ۸۵-۸۰ ساله بود.

گاهی اوقات که با ایشان صحبت می‌کردم، فهمیدم به «زبان زرگری» آشنا هستند و چند جمله‌ای به «زبان زرگری» با من صحبت می‌کرد. وقتی از او پرسیدم چگونه این زبان را یاد گرفته‌ای؟ گفت: «پدر من "زبان زرگری" را خوب می‌دانست و آن را از دوستش - از اهالی قفقاز که بعدها به ایران مهاجرت کرده بود - یاد گرفته است. پدرم علاقه زیادی به این زبان داشت و گاهی اوقات به دوستانش و ما، که فرزندان ما بودیم، جمله‌ای به «زبان زرگری» می‌گفت، و می‌پرسید: اگر گفتید چه گفتم، جایزه دارید. ما، برای جایزه، تشویق می‌شدیم که این زبان را یاد بگیریم.

با این صحبت‌ها، علاقه من به یادگیری «زبان زرگری» بیشتر شد؛ ولی فرصت اینکه مدت زیادی را در خدمت آقای آشوری باشم نداشتم و به محل دیگری منتقل شدم و در ضمن، کتابی که راهنمای آموزش «زبان زرگری»، باشد، تدوین و چاپ نشده بود.

سال‌ها گذشت، در سال ۱۳۸۷، در خراسان جنوبی، در شهر «سرایان» مشغول طبابت بودم که افتخار آشنایی با خانواده آقای نظری را، که از کشاورزان آن منطقه بودند، پیدا کردم. آنها کمی با «زبان زرگری» آشنا بودند؛ وقتی علت آشنایی‌شان را با این زبان پرسیدم، گفتند: «ما

توسط همسایه‌مان که با ما معاشرت داشتند، با «زبان زرگری» آشنا شدیم.»

دو سال پیش، با دوستم، آقای وزینی شایان، که از اهالی اسدآباد همدان است، در مورد «زبان زرگری» صحبت می‌کردم. گفت: «عموی من در اسدآباد همدان زندگی می‌کند؛ «زبان زرگری» را خوب می‌داند و اغلب با پسرهایش به «زبان زرگری» حرف می‌زند و عقیده دارد «زبان زرگری» یک زبان قدیمی و شیرین می‌باشد، که نسل به نسل به ما منتقل شده و زنده مانده است.»

مرحوم دکتر علی اکبر افرمنش افسر بازنشسته نیروی هوایی در کتاب خاطرات خود به نام در شکیب امواج، صفحه ۱۲۲، می‌نویسد: «یکی از افتخارات کودکی و نوجوانی ما آن بود که چون «زبان زرگری» را خوب یاد گرفته بودیم، با بچه محل‌ها و همکلاسی‌های خود، در دبیرستان دارالفنون تهران، زرگری حرف می‌زدیم.» این اطلاعات و این گفت‌وگوها در شهرهایی که من در آنجا به طبابت مشغول بودم انگیزه‌ای شد که برای یادگیری صحیح و دقیق «زبان زرگری» عزمی راسخ داشته باشم و وقت بیشتری برای آن بگذارم.

بیش از سه سال است که شبانه‌روز، روی اصول و قواعد این زبان کار و تمرین و ممارست می‌کنم به طوری که ملکه ذهن من شده است. بنابراین، مصمم شدم اصول و قواعدی برای فراگیری و آموزش «این زبان پُررمز و راز گمشده ولی فراموش نشده» تدوین

نمایم، و افتخار می‌کنم برای اولین بار در ایران گویش زبان زرگری را به صورت مکتوب تألیف کنم؛ و آن را در دسترس علاقه‌مندان قرار دهم.

جای آن دارد از ویراستار گرامی آذر بیداری، که برای ویرایش و تدوین این کتاب زحمات بسیار متحمل و راهنمایی‌های باارزشی متذکر شدند و همچنین، آقای سعید شبستری حروفچین پیش‌کسوت که متن و صفحات این کتاب را با دقت و هنرمندی تمام حروفچینی و آراستند، تشکر و سپاسگزاری شود.

از صاحب‌نظران و بنرگوارانی که اطلاعات جامعی در مورد «زبان زرگری» و تاریخچهٔ مستند آن دارند، درخواست می‌شود اطلاعات و نظراتشان را به ایمیل یا نشانی انتشارات خجسته که در شناسنامهٔ کتاب درج شده است، ارسال دارند تا در چاپ‌های بعدی بررسی و منظور گردد.

دکتر احمد صفی‌نژاد

تهران: تابستان ۱۴۰۰